

Утвърдил: .

ДИРЕКТОР:

ПРОГРАМА

за превенция на ранното напускане на училище

2026/2027 ГОДИНА

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование, приета на заседание на Педагогическия съвет с Протокол №6/11.09.2026 г. и е утвърдена със Заповед № 770/14.09.2026 г. на директора на училището

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата програма конкретизира заложените политики, мерки и дейности в Стратегията за ограничаване на отпадането от училище и намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система в област Силистра, съобразно спецификата и конкретните условия в ПГООТ – град Дулово. Програмата за превенция на ранното напускане на училище е част от училищната политика във връзка с прилагане на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, както и в други национални, областни, общински и училищни политики с такава насоченост

Програмата следва следните акценти:

- ☐ Преимуществено разработване на мерки, свързани с превенцията, като най-работещи по отношение справянето с риска от отпадане от училище.
- ☐ Обмен на добри и работещи практики между заинтересованите страни в едно със засилена информационна дейност за популяризиране ползите от образование.
- ☐ Усъвършенстване на системата за събиране на постоянна и надеждна информация за движението на децата и учениците.

Програмата се основава на определените в Стратегията водещи принципи за законосъобразност, кохерентност, партньорство, прозрачност и популяризиране на мерките и резултатите, приемственост, устойчивост на резултатите, своевременност, отчетност, мониторинг и контрол, иновативност.

За целите на Програмата се прилагат определенията, дадени в Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система. Като „преждевременно

напуснали училище” се определят лицата между 18 и 24 години, завършили едва основно образование или по-ниска образователна степен и които вече не участват в никаква форма на образование или обучение.

„Отпадане от училище” е отписването от училище на ученик до 18 – годишна възраст преди завършване на последния гимназиален клас, ако лицето не е записано в друго училище.

II. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО В ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ОБЛЕКЛО, ОБСЛУЖВАНЕ И ТРАНСПОРТ, ГРАД ДУЛОВО

Една от групите с повишен риск за ранно напускане на училище още в началото на 8 и 9 клас е групата на учениците, които са с нисък успех и силно изразени семейни и социални проблеми.

На базата на годишни анализи е изготвена справка за отпадналите ученици през последните десет учебни години (Таблица 1). Най-голям е броят на отпадналите ученици в края на 2022/2023 год. – 31 ученици.

Таблица 1. Справка за отпадналите ученици

Период на отчитане	Общо ученици	Общо отпаднали
2012 /13 г.	293	8
2013/14 г.	268	9
2014/15 г.	260	4
2015/16 г.	237	6
2016/17 г.	244	4
2017/18 г.	296	5
2018/19г.	280	11
2019/20г.	299	1
2020/21 г.	304	7
2021/22 г.	298	7
2022/23 г.	278	31 (24 в чужбина)
2023/24 г.	290	28 (9 в чужбина)
2024/2025 г.	274	21 (14 в чужбина)
2025/2026 г.	273	24 (6 в чужбина)

Сравнението на данните по класове показва, че през последните учебни години най-много ученици са отпаднали след десети клас. Установеното състояние е база за определяне на приоритетните обекти на въздействие на училищно ниво.

Нова тенденция е ученици да напускат училище след 10 клас, когато са придобили удостоверение за първа гимназиална степен.

Семейните причини обхващат широк кръг от проблеми, свързани с родителска незаинтересованост, противоречия и конфликти в семейството, отрицателно въздействие на домашната среда, ниско образование на родителите, бедност, заминаване за чужбина, етнокултурни традиции и др. Върху уязвими етнически групи действат специфични причини за преждевременно напускане на училище като отсъствие на познавателна мотивация, ниска степен на готовност за училище, липса на мотивация на родителите за получаване на образование от децата им и др.

Таблица 2. Брой ученици, трайно непосещаващи училище

Период на отчитане	Отсъствия	Брой ученици
2013//14 г.	30 585	243
2014/15 г.	32 569	255

2015/16 г.	13 462	231
2016/17 г.	12 126	237
2017/18 г.	21 469	244
2018/19 г.	30 195	296
2019/20 г.	13 786	292
2020/21 г.	7 847	299
2021/22 г.	21 069	298
2022/23 г.	19 000	278
2023/24 г.	23383	278
2024/25 г.	66031	274

Анализът на данните за броя на допуснатите от учениците извинени и неизвинени отсъствия показва, че средният брой за годината на неизвинените и на извинените отсъствия, варира в интервала 50-140 за извинените отсъствия и 10-26 – за неизвинените отсъствия.

Тези данни, отнесени към предприетите от училището мерки за намаляване броя на безпричинното отсъствие от учебни часове, като една от основните причини за отпадане от училище, е показател за относително добра ефективност или системност на прилаганите мерки. Това означава, че всеки ученик е отсъствал от училище от 1 до 3 учебни дни всеки месец от първия учебен срок на 2013/2014 год. С други думи: през учебната 2013/2014 год. всеки ученик от училището е отсъствал безпричинно от училище от един учебен час до 2-3 учебни дни всеки месец. През 2015/16 година всеки ученик е отсъствал средно 9 часа или около ден и половина годишно от учебни занятия по неизвинителни причини, през 2016/17 година всеки ученик има средно 11 неизвинени отсъствия, през 2017/18 година – 18, а през 2018/2019 година - 28. През 2020/2021 година въвеждането на дистанционно обучение, ограничи до голяма степен броя на отсъствията, но при възстановена присъствена форма на обучение през 2021/ 22 година, се наблюдават същите процеси, познати ни от миналите години. През 2022/23 година средно на ученик се падат по 20 извинени отсъствия и по 34 неизвинени отсъствия. През 2023/24 година средно на ученик се падат по 68 извинени отсъствия и по 23 неизвинени отсъствия. През 2024/25 година средно на ученик се падат по 137 извинени отсъствия и по 26 неизвинени отсъствия.

Като причини за допускане на неизвинените отсъствия от класните ръководители се посочват закъсненията, включително на пътуващите ученици, бягства от час поради ниска мотивация за учене, негативно отношение към училището, към учител, към учебен предмет, страх от изпитване и получаване на слаба оценка, отстраняване от час при нарушаване на дисциплината и възпрепятстване на работата на учителите, занижен родителски контрол или липса на родителски умения за справяне с проблема.

III. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Разработване, изпълнение и мониторинг на училищна политика за намаляване на риска от преждевременно напускане на образователната система чрез целенасочено единно въздействие, създаване на комплекс от мерки и сътрудничество на заинтересованите страни.
2. Усъвършенстване работата на педагогическите екипи по разработване и изпълнение на свои програми, в резултат на което да намалее броят на учениците в риск от отпадане.
3. Увеличаване разнообразието и ефективността на прилаганите в училище мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждевременно напускане на образователната система чрез подкрепа и публично оповестяване на добри практики.

В изпълнение целите на програмата се очаква с приноса на всички ангажирани учители и служители да бъдат постигнати следните резултати:

- приложен единен комплекс от политики, планове и мерки на регионално и училищно ниво, съответстващи на националните и основаващи се на системно наблюдение, анализ, оценка, редовна отчетност и прозрачност, от които произтичат коригиращи действия, развиване на ресурси и насочване на въздействието съобразно установените потребности.

- подобрени резултати от обучението, измерени от ДЗИ и регионални оценявания, и осигурена подходяща образователна подкрепа за развитието на всеки ученик, включително на ученици от уязвими общности и на ученици със специални образователни потребности;
- повишен обхват на ученици чрез насърчаване на записването в училище и редовното посещаване на учебни занятия. Постигането на определените цели и очакваните резултати е наблюдавано и измерено чрез количествените индикатори към всяка конкретна мярка.

IV. ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Мерки за реализиране на политиките	Ангажирани служебни лица	Срок за изпълнение	Финансиране	Индикатори
I. Политики за превенция на преждевременното напускане на училище				
1. Осигуряване на позитивна образователна среда – училищен климат, атмосфера на взаимоотношения, управление				
1.1. Разработване и изпълнение на политики в училището				
1.1.1. Разработване и реализиране на мерки за проследяване на преместването и отсъствията на учениците	Класни ръководители	2026 г.	Не са необходими финансови средства	Брой извинени и неизвинени отсъствия
1.1.2. Повишаване интереса на учениците към работата в екип чрез участие в училищни кампании и събития, отбелязване на важни дати, вкл. от екологичния календар (Световен ден на водата, Световен ден на климата, Ден на Земята, Ден на околната среда, Европейска седмица на мобилността и др.)	МО	2026-2027 г.	В рамките на бюджета на училището	Брой участници-100
1.1.3. Планиране и осъществяване на контрол за редовно и точно вписване на отсъствията на учениците в училищната документация, за коректно и точно подаване към РУО на данните за движението на учениците и за броя на отсъствията, за своевременно отразяване на статуса на всеки ученик в учебния Регистър за движението на учениците	Ръководството и класните ръководители	2026 -2027 г.	Не са необходими финансови средства	Проверки от Директора
1.1.4. Планиране и осъществяване на контрол върху спазването на задълженията на класните ръководители да анализират и оценяват рисковите фактори за отпадане от училище върху учениците от паралелката, в т.ч. обучителни трудности и слаб успех, да предприемат адекватни превантивни и корективни мерки за справяне с тях, да анализират и	Директора на училището, класни ръководители, екипи за индивидуална работа с ученици с риск от отпадане	2026-2027 г.	Не са необходими финансови средства	Проверки от Ръководството

отчитат резултатите от прилагането им и при необходимост да набелязват други мерки				
1.2. Повишаване качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и ученик и предотвратяване на преждевременното напускане на училище				
1.2.1. Квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждеременно напускане на училище	Ръководство	2026-2027 г.	Училищен бюджет; проектно финансиране	Брой педагогически и специалисти, преминали обучение
1.2.2. Обмен на добри практики в училищата	МО	2026-2027 г.	Не са необходими финансови средства	Дейности-срещи, открити уроци
1.2.3. По-голяма атрактивност на преподавания материал чрез електронни уроци, интерактивни методи, онагледяване, практическа насоченост и др.	Учители, педагогически екипи	2026-2027 г.	В рамките на бюджета на училището	Квалификационни форми
1.2.4. Анализирание на резултатите от обучението по отделните учебни предмети спрямо очакваните резултати и стандартите от учебната програма	Педагогическите екипи	2026-2027 г.	В рамките на планираните бюджетни средства	Резултати от обучението по учебни предмети
1.2.5. Анализ на движението на учениците и причини за напускането им.	Директор	2026-2027 г.	Не са необходими финансови средства	Дял на напусналите ученици по причини
1.3. Осигуряване на достъп до образование и повишаване качеството на образованието за учениците от уязвими етнически общности				
1.3.1. Разработване и реализиране на собствена програма за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства.	Педагогически екип	2026-2027 г.	Не са необходими финансови средства	Собствена програма за образователна интеграция
1.3.2. Подобряване на интеркултурното образование, вкл. за работа в мултикултурна образователна среда, чрез допълнителна подготовка на учители за работа в мултикултурна среда;	Директор	В съответствие с планове за квалификация на учителите	Национални програми и други източници	Учители преминали допълнителна подготовка
1.3.3. По-голям обхват за допълнително обучение по български език чрез използване на подходящи форми за допълнително обучение (консултации, работа по програми и проекти)	Ръководство	2026-2027 г.	В рамките на планираните бюджетни средства	Дял на децата и учениците, включени във форми на допълнително обучение
II. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ				

2.1. Повишаване участието и ангажираността на родителите				
2.1.1. Грижи за предотвратяване на ранните бракове и ранни раждания. Провеждане на беседи с подрастващи и с техните родители за начина на предпазване от ранна бременност, за опасностите, които крие ранната бременност за майката и бебето.	представители на МЗ – регионални структури, заинтересовани страни на общинско ниво	2026-2027 г.	В рамките на планираните средства за дейностите в бюджетите на училището и участващите институции	Проведени здравни беседи в училище
2.1.2. Разчупване на стереотипа на провеждане на родителските срещи чрез прилагане на интерактивни методи	Класни ръководители	2026-2027 г.	В рамките на планираните бюджетни средства	Брой проведени родителски срещи по нетрадиционен начин
2.2. Кариерно ориентиране и консултиране				
2.2.1. Информационни кампании за популяризиране на ползата от придобиване на професионална квалификация като възможност за реализация при риск от преждевременно напускане на училище	Класни ръководители, родители, Център за кариерно развитие	2026-2027 г.	В рамките на планираните средства в бюджетите на Участващите институции и/или чрез средства от ЕСФ през новия програмен период	Брой кампании
2.3. Развиване на модели за придобиване на професионална квалификация				
2.3.1. Реализиране на партньорски програми между бизнес организациите и училището за потясна връзка и практическа реализация на завършилите и придобили професия	Ръководство на училището, бизнес-организации и други заинтересовани лица	По партньорските програми	В рамките на планираните средства в бюджета на училището, със средства по Национални програми за РСО и/или чрез средства от ЕСФ през новия програмен период	Брой партньорски програми Брой проведени практики
2.4. Подпомагане на ученици, застрашени от преждевременно напускане на училище по финансови причини				
2.4.1. Популяризиране на добри училищни практики за подпомагане на ученици в риск	Учители	2026-2027 г.	Няма необходимост от средства	Брой добри практики

III. МЕРКИ ЗА КОМПЕНСИРАНЕ НА ЕФЕКТА ОТ ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ**3.1. Създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждевременно напусналите**

3.1.1. Създаване на условия в училище за придобиване на квалификация по професии на лица, отпаднали или преждевременно напуснали	Ръководство на училището, регионални структури, бизнес-организации и други заинтересовани страни	2026-2027 г.	В рамките на планираните средства в бюджетите на участващите институции и/или чрез средства от ЕСФ през новия програмен период	Брой придобили квалификация по професия
--	--	--------------	--	---

IV. КООРДИНАЦИОНЕН МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ПЛАНА

1. Разработване на проект и приемане на декларация за партньорство между заинтересованите страни за прилагане на мерките на Програмата	Регионални структури, синдикална организация, НПО и др.	Октомври – декември 2026 год.	Няма необходимост от средства	Приета декларация за партньорство
2. Осъществяване на контрол по изпълнението на Плана	Подписалите декларацията за партньорство	Отчет за I полугодие – м. януари 2027 г.; Отчет за II полугодие – м. юли 2027 г.	В рамките на планираните средства в бюджетите на участващите институции/организации	Два отчета